

gués a les galeries d'art, no només a les especialitzades. Potser quan ells han faltat s'ha retrocedit. Una obra d'art és quan hi ha un discurs i una voluntat, quan hi falta, és un art aplicat.

Quin és el paper que té avui la ceràmica?

T.C.: En arquitectura és una matèria prima absolutament vigent. En vida del pare, una part del taller ja servia per fabricar elements seriatos aplicats a l'arquitectura. Actualment hi treballem 10 persones i hem fet obres com la coberta del Mercat de Santa Caterina de Barcelona, el pavelló d'Espanya a l'Expo d'Aichi (Japó), el triangle de la plaça Catalunya i la restauració del Parc Güell i de l'Hospital de Sant Pau. Sempre hi ha hagut contacte de la família amb l'arquitectura.

Quin mestratge van tenir per a ell Llorens Artigas i Manolo Hugué?

A.V.: Era admiració. L'Antoni va veure l'exposició d'Artigas a la Sala Parés i va dir "el dia que jo faci una peça com aquesta!". Va veure que sobrepassava el concepte d'artesanía que tenia la gent fins arribar a l'art.

T.C.: Això, l'ofici familiar i el coneixement a París de la ceràmica xinesa i aquesta visió transversal de la cultura fa que arribés a fer el que ha fet.

I quin paper va jugar Joan Sacs i la galeria Syra de Barcelona per al reconeixement de la seva obra?

A.V.: A través de l'amistat amb Miquel Llor, va conèixer Joan Sacs i aquest li va fer la presentació al catàleg, que va ser definitiva. Hi deia "observeu aquestes peces com a art". Li va obrir moltes portes perquè llavors l'Antoni era molt jove.

El fet que no li torressin el passaport fins al 1952 després de sortir del camp de concentració de Porta Coeli a València el 1940 va retardar el seu reconeixement internacional. Com ho va viure?

T.C.: És una frustració total per a un artista que vol sortir a l'estranger estar 12 anys sense passaport. Encara recordo la Guàrdia Civil venint a comprovar si vivia a casa.

A.V.: Durant molts anys es va haver de presentar al jutjat de València. Tampoc no podia presentar-se per a cap càrrec públic i estava vetat als diaris.

El 1954 va organitzar a Granollers la Setmana d'Art Modern i el 1957 el Premi Granollers de Pintura, que el 1960 va desaparèixer. Què va passar?

A.V.: Va tenir problemes amb les forces locals de la Falange i amb el seu setmanari, "El Vallés". Van arribar a dir que es gastaven els diners del contribuent i que el jurat era gent immoral i corruptora. L'Antoni va dir que si no rectificaven aquest insult, plegaria, i el premi es va morir perquè va plegar ell, l'Alexandre Cirici i en Ramon Masoliver.

I per què es va entendre tant bé amb els alemanys?

T.C.: A Alemanya es va trobar la República de Weimar, amb la Bauhaus, que va ser una escola d'arts aplicades molt important. Això pesa. Hi havia un clima propici enfront del tancament que hi havia aquí.

A.V.: A Colònia vam conèixer un arquitecte que havia treballat amb Mies van der Rohe i que ens va explicar la gestació del pavelló de l'Exposició Universal de Barcelona. I també al pintor i escultor Max Bill, amb qui van fer de jurat a Munic en una deliberació que va durar tot un dia.

Quina va ser la seva aportació a Granollers?

A.V.: Ell sempre deia que era fill de Granollers.

T.C.: El fet d'haver fet el premi Granollers, d'art contemporani, va condicionar molt i la seva opinió constant dels fets quotidians era també un referent.

I a la família?

T.C.: El que queda és una visió transversal de les coses i que puguis parlar en una obra de detalls que són més culturals

"Antoni Cumella va lluitar perquè la ceràmica estigués a les sales d'art"

Antoni Cumella amb el també ceramista Josep Llorens Artigas

Antoni Cumella i Serret (Granollers, 1913-1985) és un dels granollerins més universals. Creu de Sant Jordi de la Generalitat, medalla d'or del FAD i fill predilecte de Granollers (1982), entre els seus premis hi ha tres medalles d'or a la Trienal d'Art de Milà (1936, 1951 i 1957), medalla de plata de la I Exposición Nacional de Artes Decorativas (1945), el Premi de Cuba a la II Biall Hispooamericana de Arte (1954), el Premi de la crítica a la millor exposició de l'any a Barcelona (1974) i el I Premi Nacional d'Arts Plàstiques (1980). Aprèn l'ofici de terrisser

amb el seu germà i gran col·laborador, Joaquim Regàs, a l'obrador familiar, i ja amb 15 anys fa servir el fang per a fer escultures, ceràmica i investigar en esmalts. Estudia ceràmica a l'Escola del Treball de Barcelona, on coneix l'obra de Gaudí de la mà de Jujol. El 1935 coneix el ceramista Llorens Artigas, padri del seu casament, el 1942, amb Agnès Vendrell (Barcelona, 1917), amb qui té dos fills, Mireia (1943) i Toni (1951). El 1936 fa la primera exposició personal a Barcelona i obté una beca de la Generalitat per estudiar a París però l'esclat de la Guerra Civil el fa tornar amb la família. És mobilitzat i acaba la guerra en el camp de concentració de Porta Coeli, a València. Allà estudia llatí, alemany i matemàtiques. El 1940 surt en llibertat vigilada i sense drets civils. No li retornen el passaport fins 12 anys després. Als anys 50 fa diverses exposicions a Madrid, on

coneix molts intel·lectuals crítics amb el règim franquista, com Pedro Laín Entralgo i José Luis Aranguren. Aquells anys col·labora activament amb el Grup R, format pels arquitectes Martorell, Bohigas, Moragas, Pratmarsó, Subias i Sostres. El 1956 fa el primer viatge a Alemanya, on fa moltes exposicions i treballs murals i estableix molts contactes, que li valen, fins i tot, dues ofertes per fer de professor. Als anys 60 funda l'escola d'art del FAD i el Museu d'Art Contemporani, i fa murals com ara "Homenatge a Gaudí", pel pavelló espanyol de la Fira Mundial de Nova York de 1963 i el de l'edifici Sandoz de Barcelona (1972). Entre d'altres obres per encàrrec fa el tap d'una ampolla d'Osborne dissenyada per Salvador Dalí (1964). El 1971 fa les primeres litografies i dibuixos i el 1984 realitza la medalla del Parlament de Catalunya.

que tècnics i la manera d'afrontar els projectes, a més d'una escala de valors relativa sobre les persones.

Més enllà de l'exposició "Cumella, processos escultòrics", la família té algun projecte per difondre el seu llegat?

T.C.: Volem situar el nom del pare allà on correspon, n'estem parlant. Farem l'exposició itinerant i també volem publicar un llibre comentat del conjunt de crítiques que li van fer persones com Alexandre Cirici i Alberto Sartoris i que no s'ha publicat mai conjuntament. S'hi començarà a treballar a partir d'aquest gener.